

מדת בדת

לע"צ הר"צ ר' לוי בן ר' גמליאל
הכהן רבינוביץ זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליז'ן 190 פרשת ראה תשפ"ג

גיטין פט-צ קידושין ב-ו

הציאו קול שאשה אחת התקדשה לקטן שנראה כגדול ואמר רב מרדכי לרב אשי שהיה מקרה שאמרו שעדיין לא הגיע לפלגות ראובן שנאמר לפלגות ראובן גדולים חקרי לב וראו שעדיין הוא קטן שהוא מתנהג כקטן אף שנראה כגדול.

רבה בר רב הונא אומר שמה שאמרו אמתלא במשנה זה אפילו עד עשרה ימים, ורב זביד אומר שאפילו אין אמתלא אם ניתן לחשוש לכך תולים באמתלא, והקשה רב פפא לרב זביד שכתוב במשנה ובלבד שאין שם אמתלא, אמר לו רב זביד שהכוונה במקום של אמתלא, ורב כהנא אמר לרב פפא וכי אינך מודה שתמיד יש לתלות באמתלא שהרי שנינו בהלך בעלה למדינת הים ועד אחד אמר שמת בעלה אם רק התקדשה לא נאסרה והיינו שיש לתלות שרק קידש על תנאי, ויש לחלק ששם הבעל הגיע וערער, אך לפ"ז קשה שנתיר גם בנשאת, ויש לומר שבנשאת שהיא עשתה איסור קנסוה חכמים ואילו בנתאסרה שעדיין לא עשתה איסור לא קנסוה.

רב אשי אומר שקול שלא התחזק בב"ד אינו קול וכן קול שבא לאחר נשואין אינו קול להוציאה, ולפ"ז בקול שאחר אירוסין מוציאים, ורב חביבא אומר שגם קול שאחר אירוסין לא חוששים לו וכן הלכה.

רב ירמיה בר אבא אומר ששלחו מהישיבה לשמואל מה הדין כשיצא קול שהתקדשה לאחד ואח"כ התקדשה לאחר בקידושין גמורים בעדים, שלח שמואל שיבררו את הענין על בוריו ויודיעוני, ואין לומר שכוונתו שיודיעוהו אם יתברר שקידושי הראשון אינם קידושין ואז נבטל את הכל, שהרי נהרדעא זה מקומו של שמואל ולא מבטלים שם קול, אלא שאם יתברר שקידושי הראשון הם גמורים א"כ של השני אינם כלום ואינה צריכה ממנו גט ולא כדעת רב הונא שאשת איש שקבלה קידושין מאחר מקודשת כדברי רב המנונא שאשה שאמרה שבעלה גירשה נאמנת, שחזקה אין אשה מעיזה פניה כנגד בעלה, ושמואל סובר שכל זה רק בפניו אך שלא בפניו היא מעיזה.

במקרה שלא התברר הדבר אמר רב הונא שיגרש הראשון וישאנה השני ולא להפך שלא יאמרו שהוא מחזיר גרושתו אחר שהתאסרה, ורב שישא בר אידי סובר שהשני יגרש והראשון ישאנה שיאמרו שחכמים עיינו בדבר וראו שהיה קידושי טעות.

במקרה שיצא קול שהתקדשה לב' אנשים לרב פפא הראשון מגרש והשני נושא ולאמימר היא מותרת לשניהם, דף צ ולהלכה היא מותרת לשניהם,

משנה לב"ש לא יגרש את אשתו אם לא מצא בה ערות דבר שכתוב כי מצא בה ערות דבר ולב"ה גם אם הקדיחה תבטלו, שכתוב כי מצא בה ערות דבר, ולר"ע יגרש גם אם מצא אחרת נאה ממנה שכתוב והיה אם לא תמצא חן בעיניו. גמרא ב"ה אמרו לב"ש שכתוב דבר וב"ש אמרו שכתוב ערות וב"ה אמרו שאם היה כתוב ערות בלי דבר היינו אומרים שתצא משום ערוה ולא משום דבר, ואם כתוב דבר ולא כתוב ערות היינו אומרים שמשום דבר תנשא לאחר אך משום ערוה יהיה אסור לה להנשא לכן כתוב ערות דבר, וב"ש לומדים מדבר לגזירה שוה שכתוב על פי שנים עדים או על פי שלושה עדים יקום דבר וכמו ששם צריך ב' עדים כך לגרש צריך ב' עדים, וב"ה סוברים שלא כתוב ערוה בדבר, וב"ש סוברים שלא כתוב ערוה או דבר, וב"ה סוברים שלכן נאמר ערות דבר שמשמע ערוה או דבר.

ר"ע סובר שגם במצא נאה ממנה יגרש, ונחלקו בדברי ר"ל שכי ניתן ללמוד בד' לשונות או, שמא, אלא, שהרי, ב"ש למדו והיה אם לא תמצא חן בעיניו שהרי מצא בה ערות דבר,

דף פט אם יצא לאשה שם שהתקדשה והתגרשה היא מגורשת כי זה קול עם שוכרו.

רבא אומר שאם יצא לה שם מזנה בעיר אין לחשוש לכך כי ראו בה פריצות בעלמא, ונחלקו בזה תנאים שלר"מ אם אכלה או גירגרה בשוק או שהניקה את בנה בשוק תצא, ולר"ע רק משישאו ויתנו בה מזוורת בלבנה, אמר לו ר' יוחנן בן נורי שא"כ לא הנחת בת לאברהם אבינו תחת בעלה ובתורה כתוב כי מצא בה ערות דבר ונאמר על פי שנים עדים או שלושה עדים יקום דבר וכמו שבעדות מדובר בדבר ברור כך כאן נאסרת רק בדבר ברור.

שנו בברייתא שאם יצא על בתולה שם בעולה לא חוששים לכך ולא חוששים לקול נשואה ולקול ארוסה וכן אם יצא קול שנישאה ולא אמרו למי וכן אם יצא עליה קול שהיא נישאת בעיר אחרת, ואין לחשוש לקול שהיא ממזרת או שפחה, ולא חוששים כן אם יצא קול שפלוגי הקדיש או הפקיר נכסיו, ועולא אומר שקול הברה לא מספיק אלא שהיו נרות דולקות ומיטות מוצעות ובני אדם נכנסים ויוצאים ואומרים אשה פלונית מתקדשת היום היא מקודשת, ולכאורה אולי בסוף לא התקדשה אלא שיש קול שהיא התקדשה כבר, וכן שנה לוי שלא מספיק קול הברה אלא שיש נרות דולקות ומיטות מוצעות ונשים טוות לאור הנר ושמחות לה ואומרות פלונית מתקדשת היום וקשה אולי לא קידשוה בסוף, וביאר רב פפא שיצא קול שהיא התקדשה.

רבה בר בר חנה אומר בשם ר' יוחנן שלא מספיק קול הברה אלא שיש נרות דולקות ומיטות מוצעות ובני אדם נכנסים ויוצאים זה נקרא קול ואם לא אמרו דבר זה רק אמתלא, ולכאורה מה זה שייך לאמתלא הרי לא אמרו כלום, ויש לבאר שבא להוציא מדברי רבה בר רב הונא שמועיל אמתלא אפילו עד עשרה ימים, קמ"ל שרק בלא אמרו זה אמתלא אך אם אמרו זה לא אמתלא, ורב אבא אומר בשם רב הונא בשם רב שלא מספיק קול הברה אלא שיאמרו פלוני מהיכן שמע מפלוני ופלוני שמע מפלוני ובודקים והולכים עד שיגיעו לדבר הברור, ולכאורה זה כבר עדות גמורה אלא יש לפרש כדברי רב שמואל בר יהודה בשם ר' אבא בשם רב הונא בשם רב שאמרו שפלוגי שמע מפלוני ופלוני מפלוני והם הלכו למדינת הים.

אבבי שאל את רב יוסף אם מבטלים את הקול להשתיק את מוציאי הקול או לא, אמר רב יוסף שרב חסדא אמר שאסרו רק כששמעו מפי הכשרים א"כ מבטלים הקול, אמר אבבי שממה שאסרו רב ששת גם כששמעו מפי נשים א"כ משמע שלא מבטלים קול אמר רב יוסף שזה תלוי במנהג המקומות בסורא בטלו קול ובנהרדעא לא ביטלו קול.

הוציאו קול שאשה אחת התקדשה לבן ישיבה והביא רב חמא את אביה ואמר לו אמור לי בבירור מה היה, אמר לו שהיה תנאי בקידושין על דעת שלא ילך לבי חוזאי והוא הלך, אמר רב חמא שכיוון שאין אמתלא כשיצא הקול אינך יכול עכשיו להחזיק אמתלא לבטל הקול.

הוציאו קול שאשה אחת התקדשה בתמרים שלא בשלו במעין של בי שיפי, שלח רב אידי בר אבין לאבבי מה הדין במקרה כזה אמר אבבי שאף למ"ד שלא מבטלים קול כאן אפשר לבטל כיון שיאמרו האנשים שחכמים עיינו בדבר ומצאו שבתמרים הללו אין שוה פרוטה.

הוציאו קול שאשה אחת התקדשה עמוד ב לאחד מבני פלוני ואמר רבא שלכו"ע כאן ניתן לבטל את הקול שיאמרו שעיינו חכמים בדבר והתברר שהוא היה קטן.

ור'ע למד לשון אם שאם לא תמצא חן בעיניו, ועוד שאם מצא בה ערות דבר, רב פפא שאל את רבא במקרה שלא מצא לא ערוה ולא דבר אמר רבא שממה שהתורה גילתה באונס שלא יוכל לשלחה כל ימיו שכל ימיו בעמוד והחזר ושם גילתה התורה אך כאן מה שעשה עשה, ורב משרשיא אמר לרבא שאדם שחושב לגרש והיא יושבת תחתיו נאמר עליו אל תחרש על רעך רעה והוא יושב לבטח אתך.

ר"מ אומר שכמו שיש דעות במאכל כך יש דעות בנשים שיש אדם שנופל לו זבוב בכוסו וזורקו ואינו שותהו וכך היתה מידת פפוס בן יהודה שכשיצא היה נועל את אשתו, ויש אדם שנופל זבוב בכוסו וזורקו ושותה את הכוס וזה מדת כל אדם שמניח לאשתו לדבר עם אחיה וקרוביה, ויש אדם שנופל זבוב במאכלו ומוצצו ואוכלו וזה מדת אדם רע שרואה את אשתו יוצאת בראש פרוע וטווה בשוק, עמוד ב ופרומה משני צדיה ורוחצת עם בני אדם ולא ממש אלא שהיא רוחצת במקום שבני אדם רוחצים, ומצוה מהתורה לגרשה שכתוב כי מצא בה ערות דבר ושלחה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר, והתורה קוראת לו אחר שאינו בן זוגו של ראשון שהוציא רשעה מביתו וזה הכניסה, ואם זכה השני הוא משלחה ואם לא הוא ימות, שכתוב או כי ימות האיש האחרון שמגיע לו מיתה שהכניס רשעה שיצאה מהראשון.

ר' יהודה דרש בפסוק כי שנא שלח, שאם שנאת שלח, ור' יוחנן דרש שנאוי המשלח ולא נחלקו אלא שבזיווג ראשון לא ישלח וזיווג שני ישלח שר"א אמר שהמגרש אשתו ראשונה אפילו מזכה מוריד עליו דמעות, שכתוב וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה מאין עוד פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך וביני אשת נעוריך אשר אתה בגדת בה והיא חברתך ואשת בריתך.

ת.ו.ש.ל.ב.ע

מסכת קידושין

דף ב משנה אשה נקנית לבעל בשלש דרכים, וקונה עצמה בב' דרכים: נקנית בכסף שטר וביאה, לב"ש, כסף הוא דינר או שוה דינר, ולב"ה פרוטה או שוה פרוטה, ופרוטה הוא אחד משמונה של איסר האיטלקי, ואשה קונה עצמה בגט ומיתת הבעל ויבמה נקנית ליבם בביאה וקונה עצמה בחליצה או מיתת היבם. גמרא יש להקשות מדוע כאן שנינו לשון קנין ואילו בפרק שני שנינו האיש מקדש, ויש לומר שנקטו בכסף נקנית שקנין כסף לומדים גזירה שוה קיחה קיחה, שכאן נאמר כי יקח איש אשה ובשדה עפרון כתוב נתתי כסף השדה קח ממני וקיחה נקראת קנין שכתוב השדה אשר קנה אברהם, עמוד ב ועוד כתוב שדות בכסף יקנו לכן שנינו כאן האשה נקנית, ומה שלא שנו שם האיש קונה, שבתחילה שנו בלשון התורה ובסוף שנו בלשון רבנן והכוונה שהבעל אוסר אותה על כל העולם כהקדש, וכאן לא שנו האיש קונה שכתוב כאן בספיא וקונה עצמה שזה באשה לכן שנו ברישא באשה, ומה שלא שנו האיש קונה ומקנה כי מיתת הבעל לא הוא מקנה אלא מהשמים מקנים לה, ועוד יש לומר שאם היה כתוב כאן קונה היינו אומרים גם בעל כרחו, קמ"ל האשה נקנית שנקנית רק מדעתה ולא נקנית שלא מדעתה.

מה שכתוב שלש דרכים ולא כתוב שלושה כי כתוב דרך שהוא לשון נקיבה כמו שכתוב והודעת להם את הדרך ילכו בה, ומה ששנינו בשבעה דרכים בודקים את הזב ולא כתוב שבע, כי רצו לכתוב דרך שמשמעו גם לשון זכר שכתוב בדרך אחד יצאו אליך ובשבעה דרכים ינוסו לפניך, אך לפ"ז קשה מפסוק על פסוק וכן קשה מהמשניות, ויש לומר שהפסוק שמדבר על התורה זה לשון נקבה שכתוב תורת ה' תמימה משיבת נפש לכן כותבים לשון נקיבה ואילו במלחמה שזה דרכו של איש ולא של אשה לכן כותבים לשון זכר, ובמשניות יש ליישב שכשמדברים לגבי אשה נכתב לשון

נקיבה ואילו בזב שדרכו של איש ליבדק ולא של אשה כיון שהיא מיטמאה גם באונס לכן כתבו לשון זכר.

יש להקשות מדוע כתבו שלש משום דרך נכתוב שלושה ונכתוב דברים, ויש לומר שרצו לכתוב דרך שביאה נקראת דרך שכתוב דרך גבר בעלמה כן דרך אשה מנאפת, וזה מובן בביאה אך בכסף ושטר לא שייך לשון דרך ולא מסתבר שכתבו בשנים משום אחד, ויש לומר שגם כסף ושטר הם צורך ביאה, ועוד יש לומר שזה כר"ש שאומר שהתורה כתבה כי יקח איש אשה ולא כתבה כי תלקח אשה לאיש שדרכו של איש לחזור אחר אשה ואין דרכה של אשה לחזור אחר איש וזה משל לאדם שאבדה לו אבידה שבעל האבידה מחזר על האבידה והאבידה לא מחזרת אחר בעליה ולגבי זב שנו דרכים ולא שנו דברים שרצו לרמוז שדרך רוב מאכל ומשתה להביא לידי זיבה.

מה ששנינו אתרוג שוה לאילן בג' דרכים ולא כתבו דברים, יש לומר שרצו לכתוב בספיא ולירק בדרך אחד ושם לא כתבו דבר,

דף ג שרצו לחדש שדרכו של אתרוג כיוק כמו שירק דרכו לגדול על כל מים ובשעת לקיטתו איסורו, כך אתרוג דרכו לגדול על כל מים ובשעת לקיטתו איסורו, אך קשה ששנינו במסכת ביכורים שכוי יש בו דרכים ששוה לחיה ויש דרכים ששוה לבהמה ויש דרכים ששוה לבהמה וחיה ויש דרכים שאינו שוה לא לחיה ולא לבהמה, ושם לא כתבו דברים, ועוד קשה ממה ששנינו בגיטין זו אחת מהדרכים ששויים גיטי נשים לשחרורי עבדים ולא כתבו דברים, ויש לומר שבכשיש חילוק בדברים כותבים דרכים וכשאינן חילוק כותבים דברים, וכן מוכח ממה שכתוב באתרוג שלר"א אתרוג שוה לאילן לכל דבר.

ברישא כתוב מנין שלש דרכים למעט חופה, ולדעת רב הונא שחופה קונה מק"ו המנין ממעט קנין חליפין שהיינו אומרים שכיון שלומדים קידושין משדה עפרון א"כ נלמד שכמו שבשדה מועיל חליפין כך בקידושין, קמ"ל שלא כיון שקנין חליפין הוא גם בפחות משוה פרוטה ואשה אינה מקנה עצמה בפחות משוה פרוטה, עמוד ב המנין בספיא וקונה עצמה בב' דרכים בא למעט חליצה שלא נלמד בק"ו מיבמה שלא יוצאת בגט ויוצאת בחליצה אשה שיוצאת בגט ודאי תצא בחליצה, קמ"ל שלא שכתוב ספר כריתות שרק ספר כורתה מבעלה ולא דבר אחר.

המקור לכך שאשה נקנית בכסף וכן במה ששנינו שהאב זכאי בכסף קידושי בתו בכסף שטר וביאה מנין שנקנית בכסף והוא של אביה רב יהודה אמר בשם רב שנאמר באמה עבריה ויצאה חנם אין כסף, שלאדון זה אין כסף אך יש כסף לאדון אחר והוא האב, ואין לומר שזה הולך אליה כי אם האב מקבל את הקידושין כמו שכתוב את בתי נתתי לאיש הזה א"כ מדוע שהיא תקבל את הכסף ואין לומר שרק בקטנה האב מקבל כי אין לה יד אך נערה שיש לה יד היא תקבל את הכסף שכתוב בנעוריה בית אביה שכל שבח שבנעוריה הוא לאביה, ומה שאמר רב הונא בשם רב שלומדים שמעשה ידי הבת לאב מהפסוק וכי ימכור איש את בתו לאמה וכמו שאמה מעשה ידיה לאדונה כך מעשה ידי הבת לאב לכאורה כבר למדו מבנעוריה בית אביה אלא שהוא סבר שהפסוק מדבר רק על זכות הפרת נדריה א"כ לא ניתן ללמוד משם על כסף קידושיה, ואין לומר שנלמד מהפרת נדרים כי לא לומדים ממון מאיסור ואין לומר שנלמד מקנס של אונס ופיתוי שהוא לאב שלא לומדים ממון מקנס, ואין ללמוד מהתשלום של בושת ופגם כי זה דבר שגם האב נפגע מכך, אלא יש לומר שלומדים מציאת אמה

דף ד שיוצאת מהאדון וכך היא יוצאת מרשות אביה לבעלה, אך יש לחלק שהיא יוצאת מהאדון לגמרי ואילו באירוסין אינה יוצאת מרשות האב עד מסירה לחופה, ויש לומר שהיא יצאה מהאב לענין הפרת נדרים שנערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה.

יש להקשות שמהפסוק ויצאה חנם למדו שימי בגרות מוציאים מרשות האדון ומאין כסף לומדים שימי נערות מוציאים מהאדון, ורבינא אומר שהיה ניתן לכתוב **אן כסף** וכתוב **אין כסף** לדרוש שאין כסף לאדון זה אך יש כסף לאדון אחר שהוא האב, ויש להוכיח שלומדים מיתור כזה ששנינו שכהנת שנישאה אינה אוכלת בתרומה ולמדו מהפסוק **וזרע אין לה** וזרע זרעה לומדים **מזרע אין לה** עיין לה, וזרע פסול לומדים ממה שכתוב **אין לה** עיין לה ולכאורה כבר למדו מזה לרבות זרע זרעה ויש לומר שאין צריך פסוק לזרע זרעה שבני בנים כבנים ומאין לה לומדים זרע פסול, והתנא עצמו למד לדרוש כך שכתוב **מאן בלעם** ועוד **מאן יבמי** ושם לא כתוב י' וכאן כתוב י' לדרוש.

צריך פסוק לדרוש שקידושיה לאביה וגם שמעשה ידיה לאביה שאם היו כותבים רק שהקידושין לאביה היינו אומרים שזה לאביה כי לא טרחה בהם אך בדבר שטרחה בו זה יהיה לעצמה, ואם היה כתוב שמעשה ידיה לאביה כי היא ניונת ממנו אך קידושין שמגיע לה מהעולם זה יהיה לעצמה, קמ"ל שזה גם לאביה.

מוציאה חנם למדו שימי בגרות מוציאים אמה ומאין כסף למדו יציאת נערות וקשה שמספיק שאם יש פסוק לימי נערות לא צריך פסוק שתצא בבגרות, ויש לומר שאחד מלמד על השני כמו בתושב ושכיר של כהן שכתוב בפסוק שאינם אוכלים בתרומה וכתוב **שתושב** זה הקנוי קנין עולם ו**שכיר** זה הקנוי קנין שנים, ולכאורה נלמד שאם קנוי קנין עולם אינו אוכל ק"ו שהקנוי רק קנין שנים אינו אוכל, אלא שאם היה כתוב למעט רק אחד הייתי אומר שרק הקנוי קנין שנים אינו אוכל אך הקנוי קנין עולם אוכל, כתבה התורה את שניהם ללמד שגם הקנוי קנין עולם אינו אוכל, ואביי מקשה שתושב ושכיר הם ב' אנשים ואם היה כתוב שנרצע אינו אוכל יתכן שהפסוק כותב גם שכיר שאינו אוכל שדבר שניתן ללמוד מק"ו הפסוק טורח וכותבו, אך האמה עצמה היא גוף אחד וכשיצאה בנערות א"כ אין צורך לכתוב שתצא בבגרות, ואביי אומר שצריך את הפסוק לאיילונית שיוצאת בבגרות כי אין לה זמן של נערות ומר בר רב אשי מקשה שניתן ללמוד בגרות בק"ו שאם סימנים שלא מוציאים מרשות האב ודאי תוציא מרשות האדון, ומר בר רב אשי סובר שהפסוק בא לדרוש לענין קניית אמה איילונית שהיינו אומרים שמי שיש בה סימני נערות נמכרת ומי שלא יהיה בה סימני נערות לא תמכר, קמ"ל שהיא נמכרת **עמוד ב** ולכאורה נדחה את קושיית מר בר רב אשי שדבר שניתן לדרוש בק"ו הפסוק טורח וכותבו, ויש לומר שזה רק כשאין תירוץ אחר אך כאן ניתן לתרץ כדברי מר בר רב אשי.

ישנה ברייתא שלומדים קידושי כסף מפסוק אחר שכתוב כי **יקח** והקיצה היא בכסף שכתוב בשדה עפרון **נתתי כסף השדה קח ממני** ולכאורה ניתן ללמוד מאמה עבריה בק"ו שאמה שלא נקנית בביאה נקנית בכסף נערה שנקנית בביאה ודאי תקנה בכסף, ויש לדחות שיש להוכיח מיבמה שנקנית בביאה ולא בכסף, אך יש לפרוך שיבמה לא נקנית בשטר ונערה שנקנית בשטר תקנה בכסף ולומדים מכי **יקח איש**, ולכאורה ניתן ללמוד בק"ו, ורב אשי מבאר שניתן לפרוך את הק"ו כי אמה עבריה יוצאת בכסף לכן היא תקנה בכסף אך אשה שלא יוצאת בכסף לא תקנה לכן לומדים מכי **יקח איש**. **יש צורך** בב' הדרשות שאם היינו לומדים רק מכי **יקח** היינו אומרים שהקידושין שנותן הבעל הם שלה לכן לומדים **מוציאה חנם** שזה לאב ואם היינו לומדים **מוציאה חנם** היינו אומרים שגם כשהיא נתנה לו זה יהיה קידושין, קמ"ל שלומדים מכי **יקח** ולא כי תקח.

מובעלה לומדים שנקנית בביאה, ולכאורה ניתן ללמוד בק"ו מיבמה שלא נקנית בכסף נקנית בביאה אשה שנקנית בכסף ודאי תקנה בביאה, ויש לדחות שאמה תוכיח שנקנית בכסף ולא בביאה, ויש לדחות שקנין אמה אינו לשם אישות

וקידושי אשה שזה לשם אישות נלמד מיבמה שתקנה בביאה לכן לומדים **מובעלה** וקשה שלמדנו מיבמה, ואמר רב אשי שיש לפרוך מעיקר הלימוד מיבמה שהיא זקוקה ועומדת לכן נקנית בביאה ואשה שלא זקוקה לא תקנה בביאה לכן לומדים **מובעלה**.

דף ה לכאורה שאשה נקנית בשטר יש ללמוד מזה שכסף שאינו מוציא מכניס שטר שמוציא ודאי יכניס, ויש לדחות שכסף פודים בו הקדשות ומעשר שני ובשטר לא שכתוב **ונתן הכסף, וקם לו** ויש לומר שלומדים קידושין בשטר בהיקש שכתוב **ויצאה והיתה** ומקישים הויה ליציאה, וכמו שיצאה בשטר כך הויה בשטר, ואין לומר שנקיש יציאה להויה שתצא בכסף, מבאר אביי שיאמרו כסף מוציא כסף מכניס וכי סניגור יעשה קטיגור ובשטר לא יאמרו כך כי בשטר של קידושין כתוב קנין ובשטר של גירושין כתוב סילוק, אך לכאורה גם הדברים בכסף שמכניס הם אחרים מהכסף שיוציא, ויש לומר שהמטבע הוא אחד ואין בו היכר בין קידושין לגירושין, ורבא לומד מהפסוק **וכתב לה** שהיא מתגרשת רק בכתיבה ולא בכסף, ואין למעט שהיא מתגרשת בכתיבה ולא נקנית בכתיבה כי יש היקש הויה ליציאה, ואין לומר שא"כ לא נמעט גירושין בכסף שמסתבר שבכתיבה מתגרשת ממעט כסף בגירושין ולא כתיבה בקידושין, ור' יוסי שלומד **מבספר** לדרשה אחרת הוא ימעט גירושין בכסף מהפסוק **ספר כריתות** שספר כורתה ולא דבר אחר, ורבנן למדו מזה דבר הכורת בינו לבינה, כמו ששנינו בברייתא שאם אמר הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין או שלא תלכי לבית אביך אם לעולם אינו גט, ואם אמר עד ל' יום זה גט, ור' יוסי הגלילי למד את זה מהיתור של כרת כריתות ורבנן לא סוברים שכרת כריתות הוא יתור.

יש להקשות שאמנם לא למדו קנין קידושין אחד מאחד כי יש פירכא אך ניתן ללמוד אחד משנים בצד השוה, ויש לומר שאם לא היינו לומדים שטר והיינו לומדים מכסף וביאה שיש לפרוך שהנאתם מרובה ואם לא היה כתוב ביאה והיינו לומדים מכסף ושטר יש לפרוך שכן קנינם מרובה ואם לא היה כתוב כסף והיינו לומדים מביאה שטר יש לפרוך שכן ישנם בעל כרחא ואין לומר שגם כסף קונה באמה עבריה על כרחא כי לא מצאנו באישות שיקנה בעל כרחא.

רב הונא סובר שחופה קונה בק"ו שאם כסף שלא מאכיל בתרומה קונה חופה שמאכילה ודאי תקנה, אך לכאורה עולא אמר שמדאורייתא ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה שכתוב **וכהן כי יקנה נפש קנין כספו** ואחר קידושין האשה כבר נקראת קנין כספו, ורבנן גזרו שארוסה לא תאכל שמא ימזגו לה כוס תרומה בבית אביה והיא תשקנו לאחיה ואחיותיה, אלא יש לפרוך שאם כסף שאינו גומר קונה חופה שגורמת ודאי תקנה **עמוד ב** אך יש לפרוך שבכסף קונים הקדשות ומעשר שני, ויש לומר שביאה תוכיח אך יש לפרוך שהיא קונה ביבמה וחופה לא, אלא כסף יוכיח וחזר הדין ולא ראי כסף כראי ביאה ולא ביאה ככסף והצד השוה שבהם שהם קונים בעלמא וקונים כאן ויש ללמוד שגם חופה תקנה, אך יש לפרוך בצד השוה שהנאתם מרובה אלא שטר יוכיח ואם נפרוך ששטר מוציא בבת ישראל יש להוכיח מכסף וביאה ונלמד חופה, ואין לפרוך שכולם קונים בעל כרחא כי לא מצאנו כסף באישות שקונה בעל כרחא, ורבא דוחה שבמשנה שנינו שאשה נקנית בשלש דרכים ועוד שחופה גומרת רק אחר קידושין ואין ניתן ללמוד חופה ללא קידושין מחופה שלא אחר קידושין, ואביי מתרץ שמה שהמשנה כותבת שלש שרק הם כתובים בתורה להדיא והפירכא של רבא אינה פירכא שרב הונא בא ללמוד שאם כסף שלא גומר אחר כסף קונה חופה שגומרת אחר כסף ודאי תקנה.

שנו בברייתא כיצד מקדש בכסף שנותן לה כסף או שוה כסף ואומר לה הרי את מקודשת לי הרי את מאורסת לי הרי את לי לאינתו מקודשת ואם היא נתנה ואמרה לו הריני מקודשת לך או מאורסת לך או הריני לך לאשה אינה מקודשת, ורב פפא

מצוי מקרה זה שקבלה בשתיקה וצריך לדעת גם הלכה זו, אמר לו רב אשי שאכן גם הלכה זו צריך לדעת.

שנו בברייתא שאם נתן גט לאשתו ואמר לה הרי את בת חורין **עמוד ב** אינו כלום וכן אם אמר לשפחתו הרי את מותרת לכל אדם לא אמר כלום, ויש להסתפק כשאמר לאשתו הרי את לעצמך האם כוונתו למלאכה או לגמרי, ורבינא רצה להוכיח מהברייתא שגופו של גט שחרור הרי אתה בן חורין הרי אתה לעצמך ואם בעבד כנעני שקנה את גופו מועיל שחרורו בלשון הרי אתה לעצמך אשה שאין גופה קנוי לו ודאי יועיל לשון זה.

רבינא שאל את רב אשי באופן שאמר לעבדו אין לי עסק בך האם כוונתו לגמרי או רק למלאכה, ור"נ או רב חנין מחזנאה הוכיח לרב אשי מהברייתא שמוכר עבדו לעכו"ם יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון ורשב"ג אומר שזה דוקא כשלא כתב עליו אוננו אך אם כתב עליו אוננו זהו שחרורו, ורב ששת ביאר שאוננו הכוונה שכתב לו לכשתברח ממנו אין לי עסק בך.

אביי אומר שהמקדש במלוה אינה מקודשת אך אם קדשה בהנאת מלוה היא מקודשת אלא שאין לעשות כן מפני הערמת ריבית, ואין לבאר הנאת מלוה שהתנה שתשלם לו ה' על הלואה של ד' והוא מותר לה על החמישי שא"כ זה ריבית, ועוד שזה לא שונה ממקדש במלוה אלא הכוונה שהוא האריך לה את הזמן וקידש אותה בהנאה הזו.

רבא אומר שאם אמר קח מנה על מנת שתחזירהו לי לא קונה בכך ובאשה אינה מקודשת ובפדיון הבן אין בנו פדוי ובתרומה יצא ידי נתינה אך אסור לעשות כן שזה נראה ככהן שמסייע בבית הגרנות, ויש להתבונן שאם רבא סובר שמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה א"כ יועיל בכלום, ואם מתנה על מנת להחזיר אינה מתנה לא יועיל גם בתרומה, ועוד שרבא עצמו סובר שהאומר לחבירו קח אתרוג על מנת שתחזירהו לי אם נטלו והחזירו יצא ואם לא החזירו לא יצא ורב אשי סובר שבכולם קונה חוץ מאשה שאינה נקנית בחליפין ורב הונא מר בן רב נחמיה אומר לרב אשי שאכן בשם רבא אומרים כמותך.

מדויק שכתוב ברישא שרק בנתן ואמר הוא מקודשת, אך אם הוא נתן והיא אמרה אינה מקודשת, ובסיפא כתוב שבנתנה ואמרה היא לא מקודשת אך אם הוא נתן והיא אמרה היא מקודשת, ויש לומר שהרישא הוא דוקא שצריך נתן הוא ואמר הוא ובסיפא כתוב נתנה היא ואמרה היא אגב הרישא, אך קשה שלא כותבים בסיפא אגב כשהוא סותר את הרישא, אלא יש לומר שבנתן הוא ואמר הוא מקודשת ואם נתן הוא ואמרה היא נעשה כנתנה היא ואמרה היא שאינה מקודשת, וללישנא בתרא נתן הוא ואמר הוא מקודשת נתנה היא ואמרה היא אינה מקודשת ואם נתן הוא ואמרה היא זה ספק וחוששים מדרבנן.

שמואל סובר שאם נתן כסף או שוה כסף בקידושין ואמר לה הרי את מקודשת הרי את מאורסת הרי את לאשה היא מקודשת ואם אמר הריני אישך הריני ארוסך הריני בעלך אין כאן בית מיחוש, וכן בגירושין אם נתן גט ואמר לה הרי את משולחת הרי את מגורשת הרי את מותרת לכל אדם היא מגורשת, ואם אמר איני אישך איני בעלך איני ארוסך אין כאן בית מיחוש, ואמר רב פפא לאביי ששמואל סובר שידיים שאינן מוכיחות הם ידיים וקשה ששנינו שהאומר אהא הוא נזיר ודנו בזה שיתכן שהוא התכוון אהא בתענית, ושמואל פירש שנזיר עובר לפניו ומשמע שבלי שנזיר עובר לפניו אינו נזיר, ויש לומר שכאן מדובר שאמר 'לי' אך קשה לפ"ז מה החידוש,

דף ו ויש לומר שהחידוש הוא בלשונות האחרונות שאינה מקודשת שבקידושין כתוב **כי יקח ולא שיקח את עצמו, ובגירושין כתוב ושלחה ולא שישלח את עצמו.**

אם אמר הרי את אשתי הרי את ארוסתי הרי את קנויה לי מקודשת, וכן אם אמר הרי את שלי הרי את ברשותי הרי את זקוקה לי מקודשת ומה שלא שנו הכל בכבא אחת כי התנא שמע אותם בב' פעמים וגרסם כך.

הסתפקו באמר לשון מיוחדת לי או מיועדת לי או שאמר עזרתי, נגדתי, או עצורתי, או צלעתי, או סגורתי, או תחתי, או תפושתי, או לקוחתי, ויש לפשוט לשון לקוחתי שיש ברייתא האומר לקוחתי הרי זו מקודשת, שכתוב **כי יקח איש אשה.**

הסתפקו באמר לשון חרופתי, וישנה ברייתא האומר חרופתי מקודשת, שכן ביהודה קוראים לארוסה חרופה, אך לכאורה יהודה אינם רוב העולם אלא יש לגרוס שהאומר חרופתי מקודשת שכתוב **והיא שפחה נחרפת לאיש ועוד שביהודה קוראים לארוסה חרופה ולכאורה מה צריך את מנהג יהודה בתוספת לפסוק אלא יש לגרוס שהאומר חרופה ביהודה מקודשת שביהודה קוראים לארוסה חרופה.**

יש לדקדק בספיקות לעיל אם מדובר שלא דיבר עמה כלל על קידושין איך היא מבינה מה אומר לה, ואם הוא מדבר עמה בעסקי גיטין וקידושין היא מקודשת או מגורשת גם בלא אמר כלום, ששנינו שאם דיבר עם אשה על עסקי גיטה וקידושיה ונתן לה ולא אמר לה כלום לר' יוסי דיו ולר' יהודה צריך לפרש, ורב הונא אמר בשם שמואל שהלכה כר' יוסי, ויש לומר שבברייתות מדובר שהוא דיבר עמה על עסקי גיטין וקידושין ואם נתן לה בשתיקה היא מקודשת או מגורשת אך כשאמר לה לשונות אלו יש ספק אם הוא אמר לשון קידושין או לשון מלאכה, ונשאר בתיקו.

במדבר עמה על עסקי גיטין וקידושין לר' יוסי מקודשת או מגורשת גם כשנתן בשתיקה ואמר שמואל שזה מועיל רק בעסוקים באותו ענין וכן אמר ר"א בשם ר' אושעיא, ונחלקו בזה תנאים שלרבי רק כשעסוקים באותו ענין ולר' אלעזר בן ר"ש גם כשאין עסוקים באותו ענין, אך לכאורה איך יש צד שמקודשת הרי היא לא מבינה מה אומר לה, ואביי מבאר שמדובר שעברו לענין אחר באותו ענין.

רב הונא אמר בשם שמואל שהלכה כר' יוסי ורב יימר אמר שאל לגבי מה שאמר רב יהודה בשם שמואל שמי שאינו יודע בעסקי גיטין וקידושין לא יהיה לו עסק עמהם האם